

SMAG, LEG & FANTASI DEN MAGISKE MADKASSE I BØRNEHAVEN

Evalueringen af Den Magiske Madkasse

Overgangen fra børnehave til skole er forbundet med et hav af nye oplevelser og udfordringer for de fleste børn. Det er svært at forestille sig, hvor nyt og omvæltende det er for første gang at stå i en ny institution med nye venner, nye voksne og nye og anderledes forventninger og kulturelle koder.

Indholdsfortegnelse

Overgangen fra børnehave til skole	3
Forsknings-baseret evaluering	4
Hvorfor bruge Den Magiske Madkasse?	6
Hvad sagde børnene selv?	8
Hvad kan et øget pædagogisk fokus på smag bidrage med?	9
Mad- og måltids-	10
fællesskaber	10
Fantasi og smag i forening	11
Social facilitering: fantasien og det gode eksempel	12
Konklusion	14
Referencer	16

Heldigvis er børnehaverne i dag meget opmærksomme på at forberede de ældste børn på skolestart, og der er masser af samarbejde mellem børnehavepædagoger og 0-klasse lærere, så overgangen bliver nemmere.

Men én ting mangler: Der er ikke det store fokus på mad og måltider. Når børnene kommer i skole, får de nye rammer at spise i, rummet, tiden og atmosfæren er anderledes. For mange børn er madpakkerne en del af 'det nye' i skolen. De oplever, at de skal spise i en fart, og undertiden når de overhovedet ikke at blive færdige.

Vi ved fra forskning på skoleområdet, at der er en signifikant sammenhæng mellem at have spist og at kunne koncentrere sig i undervisningen (Stovgaard et al., 2018).

Det gælder også social trivsel. At være en god kammerat og have det godt med sig selv og andre kræver energi og overskud. De nye rammer for mad

og måltider betyder nye betingelser for at trives både fagligt og socialt: 'at lære' og 'at være' lykkes bedst, hvis man ikke er alt for sulten, og hvis man har haft gode mad og måltidsrammer (Stovgaard, et al., 2018).

De nye rammer om mad- og måltider stiller også krav til forældrene. Det er ikke nok at smøre madpakker, der kan spises i en fart. De bør også være velsmagende. Ellers kommer de retur. Det er heller ikke nok at give børnene müeslibarer eller slik med i lommerne, som de kan spise, mens de leger. For at have lyst til at spise madpakken sammen med de nye klassekammerater må barnet have lyst til maden, og det er blandt andet betinget af at de har et mentalt ejerskab til madpakken. Maden skal være sund, men den skal også signalere kærlighed, omsorg og nydelse.

Og madpakken må ikke være pinlig!

At koncentrere sig om at spise kræver både socialisering og læring. Det er *Den Magiske Madkasse* et rigtigt godt bud på. Projektet er udviklet af Mejeriforeningen¹, og vi forskere fra Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU) ved Aarhus Universitet har fulgt det pædagogiske arbejde med Den Magiske Madkasse i de børnehaver i Århus, hvor pilotprojektet blev afprøvet². Rapporten her handler om den effektivitet, de succeser og de udfordringer arbejdet med Den Magiske Madkasse har givet i børnehaverne. Det har vist sig, at forældresamarbejdet og pædagogens indstilling til mad og måltider er vigtige elementer, men allervigtigst er børnenes forestillingsevne, glæde ved og deltagelse i projektets lege og pædagogiske aktiviteter. Evalueringen af pilotprojektet har kastet lys over de muligheder, der opstår, når man bruger smag, leg og fantasi i den pædagogiske hverdag i dagtilbuddet.

Forsknings- baseret evaluering

Den Magiske Madkasse er et gratis tilbud dels til børnehaver målrettet børnene i storbørnsgrupperne, det pædagogiske personale og forældrene, dels til børn og forældre, pædagoger og lærere i 0-klasser.

Formålet er at lette overgangen fra børnehave til skole med fokus på de forandrede rammer om mad og måltider, som mange børn oplever, når de kommer i skole.

Den Magiske Madkasse indeholder både en pædagogisk vejledning, et katalog over lege og aktiviteter, en række rekvisitter til brug under legene, samt en inspirationsfolder og køleskabsmagnet til forældrene. Materialet er bundet op på en rammehistorie, der introducerer fire superhelte, Supergnaskerne, som hver repræsenterer et pædagogisk pejlemærke:

- **Madmod**
- **Madfællesskab**
- **Madglæde**
- **Madklogskab**

Hver figur har en hovedleg, der sætter særligt fokus på deres forskellige pejlemærker, og børnene får mulighed for at identificere sig med dem gennem de historier, aktiviteter og lege.

I efteråret 2019 modtog ti børnehaver Den Magiske Madkasse, og af dem valgte vi at besøge seks med henblik på at observere hvordan Den Magiske Madkasses blev taget i brug i den pædagogiske hverdag og interviewe både pædagoger og børn. Formålet med evalueringen var ikke isoleret til at

undersøge, hvordan intentionerne bag materialet blev realiseret, men også udvide det vidensgrundlag, som projektet bygger på for at viderequalificere det med henblik på at skabe gode overgange til skolens spisepauser. Vi gennemførte 15 gruppeinterviews med børnehavebørn og otte individuelle interviews med pædagoger. De børnehaver, der ikke blev besøgt i empiriindsamlingsperioden, havde endnu ikke taget Den Magiske Madkasse i brug, hvilket skyldtes tidsmangel, dvs. mangel på forberedelsestid, hvilket i øvrigt også var en udfordring i de børnehaver, vi besøgte.

Vi foretog børneinterviewene med blik for, at der mellem børn og voksne kan opstå nogle magtdynamikker, som har betydning for de svar, børnene giver. For at reducere magtdynamikkerne gennemførte vi observationsbaserede interviews, dvs. at samtalerne foregik umiddelbart efter, at børnene havde gennemført en aktivitet fra Den Magiske Madkasse, så der var konkrete oplevelser, som samtalerne kunne tage udgangspunkt i. Det var vores klare indtryk, at børnene ivrigt fortalte om Supergnaskerne og de lege, de havde leget, uden at være optaget af, hvad vi voksne (forskere) forventede, de skulle svare. Et enkelt sted var børnene lidt mere tilbageholdende, da de ikke kendte interviewerens, ellers snakkede de livligt løs – og i munden på hinanden.

Hvorfor bruge Den Magiske Madkasse?

Formålet med Den Magiske Madkasse, at lette skolestart, faldt ikke langt fra stammen i den pædagogiske hverdag i storbørnsgrupperne. Dog udtrykte pædagogerne forskellige motivationer i forhold til at bruge materialet. Flere pegede på udfordringen i forbindelse med den nye spisepause i skolen og mente, at hvis de havde mulighed for at ruste børnene bedre, gjorde de det gerne. I flere af børnehaverne var overgangen fra børnehave til skole i forvejen et område, der blev arbejdet aktivt med, og i den forbindelse fortalte pædagogerne, at de var glade for materialet, der fokuserer på emnet og tilbyder nogle konkrete redskaber til at lette overgangen hvad angår mad og måltider (madpakker) og i almindelighed. Pædagoger, der havde erfaringer fra skolen, fortalte om adskillige mad- og måltidsudfordringer i overgangen fra børnehave til skole – ikke mindst at madpakkerne, og at overgangen var større for de børn, der var vant til madordninger versus de børn som allerede var vant til at have madpakker med. Den generelle motivation for at afprøve materialet og legene fra Den Magiske Madkasse var at få inspiration til nye aktiviteter med børnene. I pædagogernes beskrivelser af kendetegnene for en succesfuld aktivitet gik følgende kriterier igen:

- **Børnene skal opleve aktiviteten som sjov.**
- **Børnene skal være engagerede.**
- **Børnene skal kunne huske aktiviteten efterfølgende.**

I den forbindelse var det interessant at høre, hvordan flere pædagoger oplevede, at aktiviteterne fra Den Magiske Madkasse understøttede en række andre fokusområder end blot overgangen til den anderledes måltidssituation i skolen. Det er disse fokusområder, der trækkes frem i det følgende – ikke selve overgangen fra dagtilbud til skole, som vi endnu ikke har evalueret³.

Vi blev gjort opmærksomme på en række kvaliteter ud over madpakken, der varierede fra institution til institution, alt efter hvad pædagogerne mente var vigtigst at arbejde med. Kvaliteterne afhang af sammensætningen af børn i institutionerne og mulighederne for at inkludere både alle børn og børn med særlige behov i de forskellige aktiviteter og i måltidsfællesskaber. Pædagogerne fremhævede, at materialet i Den Magiske Madkasse kunne bruges som udgangspunkt for at arbejde med at børnene:

- **lærer at være gode vindere eller tabere inden skolestart**
- **får rørt sig: vekselvirkningen mellem stillesiddende aktiviteter og bevægelse**
- **lærer at følge regler**
- **lærer at være tålmodige og vente på at det bliver deres tur**

De fleste pædagoger mente dog ikke, at Den Magiske Madkasse bidrog med "revolutionerende ny viden om madvarer eller måltider", men snarere forstærkede og italesatte forholdet mellem mad, børn og læring på måder, de ikke nødvendigvis selv var opmærksomme på. Eksempelvis bekræftede flere, at nogle af anbefalingerne fra materialet mindede meget om de måder, de i forvejen arbejdede med børnenes mad og måltider på. Eksempelvis måder at opfordre børnene til at forholde sig til madvarer, de almindeligvis ikke ønskede at spise eller smage, på.

Både legene og rammehistorien om Supergnaskerne bidrog til gengæld både med nye lege og aktiviteter, der levede op til de succeskriterier, som pædagogerne opstillede eksempelvis at lære at være gode vindere eller tabere og lære at følge regler og vente til det bliver ens tur i Madspillet.

Samtidig understregede flere, at de oplevede, at det var nemmere at snakke med børnene om mad, herunder hvad der er godt og vigtigt at spise, når det skete med udgangspunkt i en fantasifuld ramme, Supergnaskerne, der interesserede og engagerede børnene (Wistoft et al., 2020).

Hvad sagde børnene selv?

Vi spurgte blandt andet børnene, om de kunne huske de fire "Supernaskere" og deres superkræfter. Under observationerne så vi børn, der i høj grad engagerede sig og identificerede sig med disse figurer, og i de efterfølgende interviews 'pludrede' de ivrigt løs om Supernaskernes superkræfter, som nærmest blev deres egne. Flere pædagoger tilskrev børnenes engagement superheltemaet, som mindede om andre figurer, de kendte i forvejen såsom Pyjamasheltene og Paw Patrol. Derved talte Den Magiske Madkasse sig ind i en form for genkendelighed for børnene, hvilket udgjorde et af de førnævnte succeskriterier: at børnene huskede aktiviteterne.

Både under interviews og observationer af børnenes lege med Den Magiske Madkasse fik vi et klart indtryk af, at aktiviteter, der havde smag i fokus, virkede motiverende for børnene.

Vi observerede især én smagsaktivitet fra legekataloget, Mad-gætteleg. Legen foregik ved at børnene med lukkede øjne skulle smage, dufte,

røre eller på anden vis sans forskellige madvarer, som pædagogerne havde udvalgt, og derefter skulle forsøge at gætte. Flere af børnene fremhævede netop denne aktivitet som deres favorit, og begrundelsen var forholdsvis simpel: at det var sjovt. Flere af børnene udtrykte glæde ved at smage på nye og ukendte madvarer, jf. en dreng som sagde:

"Jeg synes, det er så sjovt at smage på ting, man aldrig har smagt på."

Som nævnt i foregående afsnit var et af de elementer, som pædagogerne fremhævede, at materialet fra Den Magiske Madkasse kunne bidrage til børnenes oplevelser af at indgå i konkurrenceprægede aktiviteter. Når vi spurgte børnene selv, viste det sig, at de 'forbandt' sig med de enkelte Supernaskere ud fra hvad de mente, Supernaskerne var i stand til – ikke mindst at vinde. Under et interview, hvor vi spurgte ind til børnenes favoritfigur, svarede to børn således:

Observatør "Og hvad for en er den bedste af dem?"

Barn 1 "Avi."

Barn 2 "Chili."

Observatør "Hvorfor det?"

Barn 1 "Fordi Avi vinder næsten altid. Eller på andenplads eller førsteplads."

Observatør "Men hvorfor kan du godt lide Chili?"

Barn 2 "Fordi hun er sød og god, og så er hun madmodig!"

Her er det interessant, at de to børns motivationer for at foretrække Supernaskerne er bundet op på to forskellige logikker. I tråd med flere af pædagogernes

beretninger om, at mange af børnene var meget konkurrencelystne, havde det ene barn fundet sin favoritfigur (Avi) i kraft af, at børnene på Avis hold oftere vandt, mens det andet barn syntes, at Chili var bedst grundet hendes madmod.

Et helt gennemgående træk var, at figurerne blev tillagt karaktertræk, som børnene fandt eftertragelsesværdige.

Det illustrerer også, at der var forskel på, hvad børnene prioriterede og interesserede sig for. Samtidig var der forskel på, hvordan børnehaverne prioriterede og tilpassede materialet, og hvilke elementer de valgte at arbejde med i deres storbørnegrupper.

I den henseende fremhævede pædagogerne, at det var væsentligt, at der med Den Magiske Madkasse var tale om et fleksibelt pædagogisk materiale, der kunne justeres alt efter hvilke lege og aktiviteter, der gav bedst mening for dem og deres børn.

Hvad kan et øget pædagogisk fokus på smag bidrage med?

I de besøgte institutioner blev det bestræbt at gøre spisepauserne så hyggelige og sociale som muligt. Det falder fint i tråd med smagspædagogisk forskning, der viser, at børn

typisk smager og spiser mere i positive rum og atmosfærer (Wistoft & Leer 2015). Flere pædagoger lagde vægt på, at deres måltider både skulle være hyggelige og socialiserende. De ville gerne udnytte, at de havde god tid modsat den kommende spisepause i skolen, og de betragtede måltiderne sammen med børnene som pædagogiske situationer, hvor de både kunne arbejde med socialisering og læring på mange forskellige måder. I tråd med den pædagogiske vejledning i Den Magiske Madkasse understregede pædagogerne, at de ikke arbejdede med tvang eller pres, men kun tilskyndede børnene at smage på de madvarer, som børnene umiddelbart ikke mente at de kunne lide, og lod det være "helt ok" ikke at smage eller spise, hvis børnene ikke havde lyst til det.

Flere pædagoger understregede, at Den Magiske Madkasse indeholdt elementer, der fungerede som positive redskaber at arbejde med, og desuden bidrog med at italesætte mad- og smagspræferencer. I flere tilfælde fortalte de, at materialet berørte emner, de i forvejen arbejdede aktivt med og gav gode redskaber til at sætte gang i samtaler med udgangspunkt i mad og måltidet på måder, der udvidede børnenes ordforråd og gjorde dem mere opmærksomme på det, de putter i munden. I én børnehave, hvor en pædagog fortalte, at børnene i forvejen fik gode og varierede madpakker med, fortalte hun også, at efter

at være blevet introduceret for Den Magiske Madkasse og det tilhørende madunivers italesatte børnene i højere grad de ting, de fik med på madpakke og eksempelvis gjorde opmærksom på, hvis de fik fisk med.

Det element fra Den Magiske Madkasse, der blev fremhævet mest, var Supergnaskeren Chili, der repræsenterer det pædagogiske pejlemærke "madmod". Udover at det for mange af de adspurgte børns vegne var favoritfiguren, var det også det pædagogiske pejlemærke, som flest pædagoger arbejdede aktivt med. Snarere end at tale om kræsenhed vægtede pædagogerne positive opfordringer, hvor det at italesætte smagning på ukendte madvarer som madmod fungerede bedre end at presse børnene til at spise op. Flere bemærkede i den forbindelse, at udtrykket at være madmodig virkede motiverende for børnene, og at det var en god måde at italesætte børnene som gode eksempler for hinanden.

Mad- og måltids- fællesskaber

Det er værd at understrege, at måltiderne både i børnehaver og skoler handler om meget mere end kosten. Som nævnt er måltiderne i høj grad pædagogiske arenaer i børnehaverne,

og bestemt også sociale rum, hvori relationer, opmærksomhed, hensyn og venskaber udfolder sig. Flere af pædagogerne fremhævede figuren Kiwi og det tilhørende pædagogiske pejlemærke "madfællesskab". De fandt det vigtigt, at børnene lærte at interagere med hinanden og håndtere konflikter på positive måder i forbindelse med måltiderne. Madfællesskabet åbnede døre for ny opmærksomhed på "at vi ikke er alene", men spiser sammen "fordi vi betyder noget for hinanden".

I den forbindelse mødte vi flere børn, der også fremhævede figuren Kiwi og madfællesskab, fordi det netop var meget vigtigt for dem at være en god ven. De fortalte følgende:

"Jeg synes faktisk, at Kiwi er mest sød, fordi han kommer over til folk og sidder."

"Når der er en, der sidder ved bordet alene, så når den keder sig og ikke har det sjovt, mens den sidder alene ved bordet, så tager Kiwi alle sine venner hen til bordet."

Det fællesskab, børnene oplever i forbindelse med måltiderne, rækker også ud over måltiderne. Den Magiske Madkasse blev brugt til at facilitere samtaler og nærvær, der kunne styrke relationerne mellem børnene. Blandt andet nysgerrighed fra børnenes side, omkring hvad de selv og de andre havde med på madpakken, blev brugt som 'indgang' til at optimere det sociale engagement og børnenes forståelse for forskellige madkulturer. Flere pædagogerne fortalte, at børnene ofte ikke fik spist deres egne madpakker, fordi de uddelte smagsprøver

til de andre. Disse positive oplevelser blev brugt til at gribe børnenes opmærksomhed og stimulere deres nysgerrighed yderligere.

Fantasi og smag i forening

Brugen af elementer, der har med fantasi at gøre i form af superhelte, fremhæves af pædagogerne som et effektivt virkemiddel. Superhelten er i forvejen en enormt populær karaktertype, og pædagogerne mente, at Den Magiske Madkasses superhelte talte ind i en referenceramme, som børnene kendte i forvejen og derved lettere kunne identificere sig med. Ligesom andre imaginære konstellationer af karaktertræk⁴ var der rig mulighed for, at børnene kunne identificere sig med en figur, der passede til dem.

Hvor Supergnaskerne, og især Chili og pejlemærket madmod, blev fremhævet som redskaber drevet af fantasi, der fungerede ved at motivere børnene til at smage på forskellige nye og ukendte madvarer, var smag i andre tilfælde ikke kun et mål i sig selv. I flere tilfælde fortalte pædagogerne, at smag også fungerede som en måde at italesætte andre ting på, og derved som et alment pædagogisk redskab.

Undersøgelser viser, at titlen "et kræsent barn" er noget, der tilskrives barnet, dvs. som barnet får påduttet sig, og som det kan have svært ved at komme ud af (Wistoft, 2019). Kræsenhed kan være en svær kategori at arbejde pædagogisk eller opdragende med, både fordi den er stigmatiserende (Goffman, 2009 [1963]), og fordi den hæmmer barnets selvtillid og positive forhold til mad. At være kræsen er ikke sjovt. Kræsne børn udtrykker, at de mener, det "går over, når de bliver lidt større". I den forbindelse er det væsentligt med positive italesættelser og måder at stimulere børnenes naturlige nysgerrighed hvad mad og smag angår. Her fremhæver flere pædagoger netop, at figurerne fra Den Magiske Madkasse fungerer som gode måder at arbejde med positive eksempler. En pædagog fortalte:

"Nu bruger de det at være madmodig ligesom Chili, og det synes jeg er meget sejt."

Gennem vores observationer blev det tydeligt, at mange selv brugte udtrykket "at være madmodig", når de snakkede med hinanden og i relation til at smage på nye madvarer, som de ellers var skeptiske

overfor. Pædagogerne mente, at dette var et tegn på at Denne Magiske Madkasse "rykkede ved noget" hos børnene. Som nævnt var mange af børnene optaget af konkurrencer, og her gav børnene også udtryk for at det var sejt at konkurrere om, hvem der var mest madmodig!

Social facilitering: fantasien og det gode eksempel

Den Magiske Madkasse opfordrer pædagoger og forældre til at lægge vægt på social facilitering og tilegne sig viden på området.

Social facilitering omhandler måderne, hvorpå man påvirkes af ens umiddelbare sociale omgivelser.

Et eksempel kan være, at sportsudøvere spiller bedre, når der er publikum på.

På samme måde er måltidet påvirket, og dem man

spiser sammen med har en enorm betydning for hvad og hvordan man spiser. En artikel viser, at brugen af rollemodeller, hvilket er en type social facilitering, har stor indflydelse på bl.a. børns smagspræferencer og grad af neofobi (DeCosta et al. 2017).

Det er ikke nødvendigvis overraskende, at omgivelserne, stemningen og nærværet har indflydelse på, hvordan et måltid udspiller sig. Et japansk studie dokumenterer, at man typisk spiser mere og finder maden mere velsmagende, når man spiser i selskab med andre (Nakata & Kamai: 2017). I den forbindelse er det værd at understrege, at positive og legende tilgange – især i forbindelse med børnemåltider – er vigtige. Tilstedeværelsen af andre i barnets sociale miljø, uanset om det er forældre, pædagoger eller andre børn, har altså indflydelse på både hvad de spiser, og hvordan.

Ved at referere til børn, der smager på nye madvarer og spiser op og beskrive dem som madmodige, iscenesatte pædagogerne dem som rollemodeller for de børn, der er mere skeptiske over for madvarer, de ikke kendte eller var vant til at spise hjemmefra. Samtidig udfyldte pædagogerne, der selv spiste med, en vigtig rolle-funktion, da studier peger på, at børns accept af fremmede madvarer er højere, når de spiser sammen med en voksen (Addessi et al. 2005).

Dette er ikke ny viden, men det er dog interessant at observere, hvordan fiktive figurer fungerer motiverende. Supergnaskerne er gode eksempler og motiverer børnene til at smage, lege og bruge

deres fantasi til at gøre måltiderne sjove og vedkommende. Et eksempel var en situation, hvor pædagogerne i stedet for at bede børnene spise op eller smage på bestemte madvarer, som de tøvede med, spurgte "om de var ligesom Chili", og derved madmodige – hvorefter børnene bogstaveligt talt kastede sig over de nye madvarer. Det kan dog diskuteres, hvorvidt dette kan betegnes leg eller Nudging, som er en ubevidst måde at fremme børns smagsvaner på (Wistoft, 2015).

Børnene sagde selv, at de var "madmodige ligesom Chili". Deres begejstring var bygget omkring de karaktertræk, de tillagde figuren. De var selv "chili" eller ønskede at være ligesom den.

En pige fortalte: "Jeg synes også at Chili er sød, fordi hun spiser bare alt det hun får på madpakke, og så hvis hun ikke gjorde ville forældrene jo blive lide kede af det."

Grænserne mellem virkelighed og fantasi var heller ikke helt tydelige for børnene i den pågældende aldersgruppe. I flere af børnehaverne spurgte børnene, om Supergnaskerne fandtes i virkeligheden.

Konklusion

Evalueringen af Den Magiske Madkasse viser, at inddragelsen af fantasifulde elementer, i dette tilfælde superhelte med superkræfter, fungerer som et hensigtsmæssigt pædagogisk redskab i forbindelse med det skoleforberedende arbejde i storbørnsgrupper i børnehaver. Udover at Supergnaskerne fastholder børnenes interesse og engagerer dem i de tilhørende aktiviteter, viser figurerne og deres pædagogiske pejlemærker sig at være gode redskaber, netop fordi der er tale om en referenceramme, som børnene tilslutter sig og bliver fortrolige med.

Særligt smag og madmod fremhæves af både børn og pædagoger. Børnene er først og fremmest nysgerrige og motiverede i forhold til at

smage på nyt, når det gøres til en leg. Pædagogerne finder, at madmod er en virkningsfuld og positiv måde at italesætte smag og smagsfælleskaber på.

Den Magiske Madkasses materialer lever op til børnehavernes dannelsestider, hvad angår smag og måltider. Materialerne er sundhedsmæssigt reflekterede men ikke lokke- eller smagsformynderiske.

Børn i storbørnsgrupperne, som materialet er målrettet, har livlig fantasi, og ved at appellere til den åbnes der op for en række potentialer, hvilket i undersøgelsen blev eksemplificeret af børn, der i høj grad identificerede sig med Supergnaskerne. Brugen af gode eksempler er en velkendt form for social facilitering, og i tilfældet med besøgene i børnehaverne er det tydeligt, at også en fiktiv figur kan have en positiv indflydelse, ligesom en pædagog, en forælder eller en jævnaldrende.

På baggrund af vores analyser vil vi afslutningsvist fremhæve følgende resultater:

- **Børnene identificerer sig med Supergnaskerne og rammefortællingen omkring Supergnaskerne**
- **Den Magiske Madkasse understøtter børnenes madmod og modvirker at de stemples som kræse**

- **Den Magiske Madkasse leverer et fleksibelt pædagogisk materiale, der kan tilpasses de konkrete børn og de aktiviteter, der foregår i børnehaverne**
- **Den Magiske Madkasse udvider børnenes smagsmæssige ordforråd og gør dem mere opmærksomme på det, de putter i munden**
- **Den Magiske Madkasse bidrager til at styrke relationerne mellem børnene, herunder nysgerrighed fra børnenes side omkring hvad de selv og de andre havde med på madpakken**
- **Den Magiske Madkasse bidrager til at smag ikke kun er et mål i sig selv, men også fungerer som et alment pædagogisk redskab**
- **Den Magiske Madkasse virker socialt faciliterende**

Det overordnede formål med at forberede børnene på gode mad- og måltidsvaner samt at kunne navigere i de nye måltidsrammer i indskoling er som beskrevet ikke evalueret endnu. Dermed er det "svage punkt" i denne artikel, at vi ikke kan konkludere, hvorvidt brugen af Den Magiske Madkasse rent faktisk er med til at facilitere overgangen fra børnehave til skole. Vi kan imidlertid konkludere, at koblingen mellem smag, leg og fantasi giver nye muligheder for at lære børnene at forholde sig til de nye udfordringer, der venter i skolen.

Referencer

Addressi, E., et al. (2005): Specific social influences on the acceptance of novel foods in 2-5-year-old children, *Appetite*, (45), 264–271.

DeCosta, P. E. I., Møller, P., Frøst, M. B., & Olsen, A. (2017). Changing children's eating behaviour - A review of experimental research. *Appetite* (113), 327-357.

Goffman, E. (2009): *Stigma - om afvigerens sociale identitet*. København: Samfundslitteratur. Oversat fra: Goffman, E. (1963): *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Prentice-Hall.

Nakata, R. & Kamai, N. (2017): The "social" Facilitation of eating without the presence of other: the self-reflection on eating make food taste better and people eat more. *Psychology and Behavior*, (179), 23-29.

Olsen, A. (2019): Reflections on Current Practice for Taste Learning in Children, *International Journal of Gastronomy and Food Science*, (15), 26-29.

Stovgaard, M., Thorborg, M., Kragelund, K., Andersen, B.V. & Wistoft, K. (2018): Rammer for mad og måltider i skolen. Et interventionsstudie af skolemad og måltidsrammer som betydningselement for elevers læringsforudsætninger, sundhed og trivsel. DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, DCA Rapport 137.

Wistoft, K. (2015): Dogmemad til børn & sundhedspædagoger: en artikel om Ny Nordisk Nudging, *Social Kritik: Tidsskrift for social analyse & debat*, (144), 42-49.

Wistoft, K., Clark, A., & Christensen, J.H. (2019): *Den Magiske Madkasse: Følgforskning og evaluering af pilotprojekt*. Danmarks institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet.

Wistoft, K. & Leer, J. (2015): *Mod en smagspædagogik – Et kritisk litteraturreview om børn, smag og læring*. SMAG #2. Danmarks institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet.

Wistoft, K. (2019). *Børnemad – når smag overhaler sundhed*. Kronikken, Politiken (28. april 2019).

Website: <https://www.edutainmenthuset.dk/den-magiske-madkasse/>

Forfatterpræsentation

Aske Clark er videnskabelig assistent på DPU (Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse), ansat i forskningsenheden Mad ☐ Smag ☐ Læring og partner i projekt Smag for Livet.

Karen Wistoft er professor (mso) på DPU, partner i Nationale Center for Forskning i Skole og dagtilbud, leder af forskningsenheden Mad ☐ Smag ☐ Læring og medlem af Smag for Livets centerledelse.

1. Mejeriforeningen har samarbejdet med Landbrug & Fødevarer; didaktisk design konsulent Stine Rank Langhøj; Balder Brøndsted i Legefabrikken og Kidvertising Agency.
2. Evalueringen af pilotprojektet blev udført af forskere fra forskningsenheden Mad ☐ Smag ☐ Læring, DPU, Aarhus Universitet i perioden oktober 2019 til januar 2020.
3. Evalueringen af udrulningen af Den Magiske Madkasse til både børnehaver og skoler fordelt over hele landet vil ske maj/juni 2020 og oktober/november 2020.

DPU
AARHUS UNIVERSITET

Digital Didaktik

SMAG, LEG
& FANTASI
DEN MAGISKE
MADKASSE I
BØRNEHAVEN

**Særligt smag
og madmod
fremhæves af
både børn og
pædagoger**